Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 862/2024
14.05.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиоца „ENERGREEN MTV“ д.о.о. Нови Сад, кога заступа Владимирка Милићевић, адвокат из ..., против туженог Стечајна маса „Хипол“ а.д. Оџаци, кога заступа Живка Спасић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1705/24 од 24.04.2024. године, у седници одржаној 14.05.2026. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против одлуке из става III и IV пресуде Привредног апелационог суда Пж 1705/24 од 24.04.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Привредног суда у Сремској Митровици П 257/23 од 10.10.2023. године, ставу првом, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 50.004.018,00 динара са затезном каматом на: износ од 17.632.149,82 динара почев од 24.01.2020. године, износ од 10.182.990,32 динара почев од 28.02.2020. године, износ од 7.514.644,64 динара почев од 04.02.2020. године и износ од 14.674.233,20 динара почев од 10.10.2023. године па до исплате, као и да му накнади трошкове поступка у износу од 2.218.234,05 динара, у року од 15 дана по пријему пресуде. Преко досуђеног износа накнаде штете, затезне камате и парничних трошкова захтев тужиоца одбијен је одлуком из става другог, док је у ставу трећем одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Побијаним делом пресуде Привредног апелационог суда Пж 1705/24 од 24.04.2024. године, одлуком из става III, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Сремској Митровици П 257/23 од 10.10.2023. године у првом и трећем ставу, док је одлуком из става IV одбијен захтев парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено, преко пуномоћника адвоката, уложио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију којим оспорава основаност ревизијских разлога и тачност ревизијских навода, па у смислу образложења одговора на ревизију предлаже да се ревизија као неоснована одбије.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Наводима ревизије да другостепени суд није дао одговор на питање да ли је утовор могао производити дејство након отварања стечаја, суштински се указује на повреду из одредбе члана 374. став 1 а у вези члана 396. Закона о парничном поступку учињену пред другостепеним судом. Међутим, ови наводи су неосновани, будући да се другостепени суд изјаснио у последњем ставу стране 10 побијане одлуке.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужилац чији је ранији назив био „Наш такси“ д.о.о из Новог Сада, као наручилац и тужени „Хипол“ а.д. Оџаци, као извршилац, закључили су 10.02.2016. године уговор о доради пропилена, чији је предмет дорада пропилена хемијске чистоће и пропан – пропиленске фракције (сировина) у власништву наручиоца, те производња полипропилена од стране извршиоца. Наручилац се обавезао да количину од 86.400 т +/-20% мт сировине испоручи у више лотова и стави на располагање извршиоцу у складиште извршиоца, у квалитету који одговара произвођачким спецификацијама датим у прилогу уговора, а извршилац да у року од 10 дана од испоруке изврши дораду испоручене количине сировине по нормативу за обрачун који је наведен у члану 3. уговора. По извршеној доради, извршилац је дужан да достави писано обавештење наручиоцу којим ставља на располагање производе упаковане у палете ради даље продаје а такође је, сагласно одредби члана 6, дужан да након дораде сировине, прими производе на чување у свом складишту и преузима све мере за њихово чување у произведеном стању, односно да се стара да не дође до оштећења и испоручи их на захтев наручиоца или лица које је овлашћено од наручиоца. Одредбом из члана 7. стипулисано је да се извршилац обавезује да у случају неоправданог неизвршења услуге дораде, а наручилац у случају неоправданог неизвршења обавезе испоруке сировине за дораду, плати пенале од 10 % вредности неиспоручене односно недорађене робе. Уговор је закључен на период од три године али је, већ 11.02.2016. године, анексом предвиђено да се аутоматски продужава на период од наредне три године уколико било која од уговорних страна у року од 180 дана пре његовог истека писмено не обавести другу о престанку важности. Даље, анексом од 12.02.2016. године термин „дорада“, замењен је термином „прерада“, док је анексом од 26.05.2016. године измењен назив наручиоца, тако што је као наручилац означен „Energreen MTV“ д.о.о. из Новог Сада. У току 2017. године, анексима од 21.03. дефинисани су нормативи.

Решењем Привредног суда у Сомбору Ст 20/16 од 23.04.2017. године отворен је поступак стечаја над туженим. И по отварању поступка стечаја, сарадња међу парничним странкама је настављена по закљученом уговору, а стечајни судија је дала сагласност управнику за наставак пословања која важи до формирања одбора поверилаца. Одбор поверилаца формиран је на поверилачком рочишту од 29.06.2017. године али је и након тога пословна сарадња настављена у складу са закљученим уговором. У току 2019. године између парничних странака је закључено 5 анекса којим су мењани коефицијенти за обрачун пропан – пропиленске смеше, за уговорену количину од 4.376,75 тона. Предлогом стечајног управника упућеним Агенцији за лиценцирање стечајних управника, од 10.12.2019. године, захтева се одобрење заказивања седнице одбора поверилаца у циљу добијања сагласности на нацрт анекса уговора којом приликом је управник обавестио Агенцију да је уговор са анексима био на снази на дан отварања поступка стечаја те да је настављена његова реализација и након тога. На седници од 12.12.2019. године одбор поверилаца није донео одлуку о давању сагласности.

Тужилац као купац и „Брадентон“ из Хонгкнога као продавац закључили су 01.11.2019. године уговор о купопродаји пропилена полимерне чистоће у количини од 4000 тона за цену од 585,00 евра/т, а 15.11.2019. године и уговор о продаји Хиполена П у количини од 467,50 т за цену од 940 евра/т уз испоруку FCO Оџаци до 15.12.2019. године. Овим уговорима је стипулисана казна у висини од 10 % вредности неиспоручене робе, уколико се не испоручи у року. Такође, тужилац је као продавац са „Сибекс“ експорт-импорт као купцем закључио уговор о продаји Хиполена П у количини од 935 т по цени од 975 евра/т уз испоруку FCO Оџаци до10.12.2019. године, а уговором је, такође, стипулисана уговорна казна за неиспуњење уговорне обавезе у висини 10 % вредности неиспоручене робе.

Даље је утврђено да је у периоду од 22.11.2019. године дошло до прекида рада код туженог, да је донета одлука о минимуму процеса рада али не и одлука о ступању у штрајк. Такође, радницима је у том периоду исплаћена зарада за редован рад и пун месечни фонд часова. Због тога је тужилац каснио са извршењем својих обавеза према својим купцима па је за њега настала стварна штета и то на име плаћене уговорне казне износ од 27.815.140,14 динара (које су плаћене 10.01.2020. године, 16.01.2020. године, 14.02.2020. године), на име плаћених трошкова изнајмљивања и стајања ангажованих вагона у износу од 7.514.644,64 динара, као и измакла добит у виду разлике очекиване и остварене производње и то у износу од 14.674.233,22 динара.

Најзад, утврђено је да је правноснажном пресудом Привредног суда у Сомбору П 70/20 од 08.02.2023. године одбијен тужбени захтев тужиоца „Еурогас“ д.о.о из Суботице, против овде парничних странака, ради утврђења ништавости предметног уговора, са евентуалним захтевом за побијање тог правног посла.

Код тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови налазе да је тужбени захтев у висини утврђене штете, основан. Образлажу да су предметни уговори и анекси закључени у законом предвиђеној форми, да су потписници у тренутку закључења били пословно способни, да се саглансо одредби члана 28. Закона о стечају има сматрати да је одбор поверилаца сагласан са предложеним радњама ако у законом предвиђеном року, након обавештења стечајног управника, није реаговао

оспоравањем предложене радње. Посебно указују да је стечајни судија донео три акта којима је изразио сагласност за наставак пословања. Стога су испуњени услови за накнаду штете у смислу одредбе члана 154. и 189. Закона о облигационим односима.

Ревизијом туженог оспорава се материјалноправни закључак нижестепених судова. Образлаже се да суд није дао одговор на питање да ли је предметни уговор са анексима ништав правни посао односно да ли може производити дејство и након отварања стечаја без сагласности одбора поверилаца у смислу одредбе члана 28. Закона о стечају. Указује да одбор поверилаца није дао сагласност за његово закључење. Истиче да предмет обавезе није био могућ будући да капацитети туженог нису ни омогућивали испуњење обавезе, па у том смислу доставља нови доказ.

Врховни суд налази да су на утврђено чињенично стање нижестепени судови правилно применили материјално право. Код чињенице да тужени није испунио уговорну обавезу због које је за тужиоца настала штета (стварна и измакла корист) у утврђеном износу, како се ради о уговорној одговорности за штету коју је дужник, овде тужени морао предвидети као могуће последице повреде уговора с обзиром на чињенице које су му биле и морале бити познате, све у смислу чл. 262 ст. 2 и 266 ст. 1 Закона о облигационим односима, одлука је правилна.

Неоснован је навод ревизије да је предметни уговор са анексима ништав. Ово из разлога што је у посебно вођеном парничном поступку одбијен тужбени захтев за утврђење ништавости тог уговора. Стога се не може као претходно питање поново утврђивати да ли је уговор ништав или не, нити странка може градити одбрану од тужбеног захтева на тврдњи која је правноснажном одлуком утврђена неоснованом. Наведено подразумева да се ни у једном другом поступку не може успешно истицати ништавост, сада по другом основу. Наиме, иако Закон о облигационим односима предвиђа различите основе за ништавост (недозвољен предмет, одсуство законом прописане форме, супротност јавном поретку...), цепање решавања правног односа по различитим основима ништавости није могуће. Ово из разлог што према одредби чл. 109 Закона о облигационим односима на ништавост суд пази по службеној дужности. Због тога захтев за утврђење ништавости (или приговор ништавости) подразумева свеобухватно расправљање о пуноважности па суд није везан само диспозицијом странака. Отуда, како је већ правноснажно одлучено о пуноважности уговора не може се захтевати, па ни приговором против захтева за исплату накнаде штете, поновно преиспитивање дејства уговора тврдњом о одсуству сагласности одбора поверилаца. Притом одредба чл. 40 Закона о стечају предвиђа давање мишљења одбора поверилаца о настављању започетих послова а не сагласности.

Указивање на то да је испуњење уговора било немогуће због капацитета туженог и у прилог томе достављање новог доказа јесте упућивање на другачије чињенично стање. Како се ревизија не може изјавити због погрешно утврђеног чињеничног стања, самим тим у истој се не могу износити нове чињенице о спорном односу.

Следом реченог произилази да је одлука правилна па је применом одредбе чл. 414 Закона о парничном поступку одлучено као у изреци.

Како одговор на ревизију није трошак потребан за вођење парнице то применом одредбе чл. 154 Закона о парничном поступку трошкови тужиоцу нису досуђени. Тужени није успео у поступку по ревизији па му трошкови не припадају.

Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић